

Posudek vedoucího diplomové práce

Martina Míčková *Vyprávění příběhů podle TAT ve stavu mírné zátěže: vliv obranných mechanismů na zvládnutí mírné zátěže.* Katedra psychologie FFUK Praha 2015

Předložená práce se zaměřila na téma, které (pokud vím) dosud nebylo v podobě diplomové práce na katedře psychologie FFUK zpracované. A to na rozdíl od příbuzné projektivní metody Rorschachovy. Důvod je patrně v enormní komplikovanosti metody TAT a neexistenci nějakého standardního postupu práce s ní. Až v poslední době se objevují texty a studie s tímto zaměřením (především díky skupině kolem prof. Ivo Čermáka).

Jako podklad pro základní zkoumané otázky autorka zvolila zkoumání souvislostí mezi zvolenou tělesnou zátěží a v příbězích TAT generovanými obrannými mechanismy. To vše podrobně podkládá dosavadními studii ve světové i naší odborné literatuře. Zatím se poměrně dost ví o vztahu psychického stresu a obranných mechanismů, ale u tělesné zátěže (a s ní spojeného stresu) jsou poznatky omezené (a to i z etických a některých metodologických důvodů, které autorka adekvátně a srozumitelně zmiňuje). Zaměření práce je tedy jasné a žádoucí. Navíc se však autorka nemohla vyhnout velkému tématu obranných mechanismů jako samostatnému tématu.

Ve výsledcích svého výzkumného projektu autorka nezjistila souvislost mezi tělesnou zátěží a detekovaným využitím obranných mechanismů. V odborné literatuře je vazba konstatována mezi psychickým stresem a výskytem obranných mechanismů. A autorka také diskutuje možné důvody. Jedním z nich by jistě mohlo být i průběžné psychické zpracování celé situace. Nadhled, odstup, vědomí, že „o nic nejde“ by mohlo stres (resp. jeho hodnocení) snížit, až téměř anulovat. Však autorka také podobně zmiňuje (str. 89), že vliv může mít i vědomí osob, že ze zátěže mohou kdykoliv vystoupit (což je vcelku neobvyklá životní situace!).

Po testování druhé výzkumné hypotézy autorka uvádí, že obran není při zvolené tělesné zátěži generováno více, ale pokud jsou přítomné (pokud je má jedinec ve své výbavě), tak pomáhají zátěž zvládat, což se projeví délkou výdrže. Z dílčích zjištění je např. zajímavé, že ženy vydrží snášet zvolenou zátěž déle. Proč? Co si o tom autorka myslí?

Práce je nejen ukázkou zvládnutí teorie a praxe pravděpodobně nejobtížnější projektivní psychodiagnostické metody, ale současně je to pozoruhodná sonda do oblasti psychologie osobnosti. Autorčino zpřehlednění tématu obranných mechanismů je na vysoké úrovni odborné a také „up to date“; teorie Phebe Cramerové je snad to nejnovější a nejživotnější, co je v této oblasti diskutované. Cramerová metoda DMM (v předloženém textu je prezentovaná) je stále v praxi ověřovaná a ukazující se jako užitečná (ve spojení s TAT). Autorka ovšem také neváhá poukázat i na její omezení (aplikovaná klinicky téměř výhradně u dětí, omezení jen na některé obrany apod.).

Autorka také kriticky nahlíží na svůj vlastní výzkumný projekt, který musela realizovat s omezeným počtem osob (metoda je extrémně náročná na čas a energii) a bez žádoucí srovnávací, resp. kontrolní skupiny.

PO formální stránce je práce dobře sestavená, srozumitelně členěná, graficky dobře provedená a podložena úctyhodným seznamem použité odborné literatury. Je psaná srozumitelně (což vůbec není běžné v této oblasti!) a inspirativně v domýšlení dalších souvislostí a možností. Celková úroveň práce mě vede k závěru, že autorka má šanci s v budoucnu stát naší přední znalkyní metody TAT.

Závěr: Předložená práce splňuje všechny požadavky na ni kladené a já ji doporučuji k obhajobě. Jako hodnocení navrhuji: výborně.

Praha 21.8. 2015

Jiří Šípek